

სოფლის მეურნეობის
სამეცნიერო-კვლავითი ცენტრი

www.moa.gov.ge

ნივრის აბრტეპნოლოგია

სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

ფერმერებისთვის

თბილისი 2015

ნიორი - *A. Sativum* L. ნივრის სამშობლოდ ცენტრალური აზია, ავღანეთი და ინდოეთი ითვლება. გარეული ნიორი საქართველოშიც არის გავრცელებული „გველის ნიორას“ სახელწოდებით.

ნიორს მრავალმხრივი გამოყენება აქვს, იგი გამოიყენება კულინარიაში, კვების მრეწველობაში და მედიცინაში როგორც სამკურნალო საშუალება. ნიორს გააჩნია ფიტონციდური და ანტიეპიკური თვისებები, რაც გამოწვეულია მასში არსებული ეთერზეთებით; ამ ნივთიერების გარდა ნიორი შეიცავს დარიშხანოვან ნაერთებს, რომლებსაც აქვთ სამკურნალო თვისებები, ამიტომ მას უხსოვარი დროიდან იყენებენ სხვადასხვა დაავადებების წინააღმდეგ ხალხურ მედიცინაში.

ნივრის ბოლქვი

კულტურის ბოტანიკური და ბიოლოგიური დახასიათება

ნიორი შროშანისებრთა ოჯახს მიეკუთვნება. ის მოყავთ ერთწლიანი კულტურის სახით კბილების ვეგეტატიურად გამრავლების შედეგად. მისი ფოთლები ვიწროა, გრძელი თასმისმაგვარი, ფერი კი მუქი მწვანე. არსებობს მოყვავილე ფორმებიც, რომლებიც ინვითარებენ საჰაერო ბოლქუნებს. თუ საჰაერო ბოლქუნებით ხდება გამრავლება, მაშინ ნიორი სამწლიანია.

- სავეგეტაციო პერიოდი 160-200 დღე
- კბილების გაღივება 4-6° C
- მცენარის ზრდა 18-20° C
- ბოლქვის განვითარება 18-27° C
- აღმონაცენი უძლებს მინუს 7-8° C
- თოვლის საფარის ქვეშ უფრო მაღალ ყინვებს უძლებს
- ველარ ვითარდება 30°C-ზევით
- მოსავლიანობა: 12-15 ტონა /ჰა-ზე

ნიადაგის დამუშავება და განოყიერება

მოხვნის წინ ტოტალური მოქმედების ჰერბიციდის შეტანა, ნიადაგი ნიორისთვის უნდა იყოს კარგად განოყიერებული გადამწვარი ნაკელით, მოხვნამდე შეგვაქვს ორგანული და PK სასუქის სრული დოზა.

ნიადაგის ანალიზის არქონის შემთხვევაში მინერალური სასუქების რეკომენდირებული ნორმა:

- N_{80} კგ/ჰა-ზე მოქმედი ნივთიერება;
- P_{120} კგ/ჰა-ზე მოქმედი ნივთიერება;
- K_{90} კგ/ჰა-ზე მოქმედი ნივთიერება;
- ორგანული სასუქი 50-60 ტ/ჰა-ზე;
- მოხვნის სიღრმე 22-26 სმ;
- დარგვის წინ კულტივაცია, ფრეზირება მოსწორება;
- ბაზოების ფორმირება;
- სიგანე -1,0-1,2 მ;

სიმაღლე -15-20 სმ.

სარგავი მასალის შერჩევა

ნივრის დასარგავად გამოიყენება ნივრის გარეთა მსხვილი კბილები, კბილების სიდიდეზეა დამოკიდებული მოსავლის რაოდენობაც და ხარისხიც. ანაგულის (შიგნითა კბილები) გამოყენება არ შეიძლება;

სარგავი მასალა შეიძინეთ სანდო ადგილზე;

სარგავი მასალა შეინახეთ დეზინფიცირებულ, გრილ (3-5°C), მშრალ, მავნებლებისა და მზის სხივებისგან დაცულ სათავსოში;

სარგავი მასალა დაამუშავეთ პესტიციდებით.

ნივრის სარგავი მასალა

დარგვა და დარგვის ნორმები

ნიორი ირგვება როგორც შემოდგომით, ასევე ადრე გაზაფხულზე. მცირე ფართობებზე დარგვა შეიძლება ხელით, დიდ ფართობებზე კი სპეციალური სარგავი მანქანით.

- შემოდგომით - ოქტომბრის მეორე დეკადა, ნოემბრის პირველი დეკადა;
- გაზაფხულზე - თებერვალი, მარტის დასაწყისი;
- უკეთესია შემოდგომით დარგვა.

1 ჰა-ზე საჭიროა:

- მსხვილ კბილა - 1200-1500 კგ.
- წვრილ კბილა - 800-1200კგ.

კვების არე:

- მწკრივში მცენარეებს შორის (წვრილ კბილა) 5-6 სმ.
- მწკრივში მცენარეებს შორის (მსხვილ კბილა) 8-10 სმ.
- მწკრივთაშორის მანძილი 20-25 სმ.
- შემოდგომით დარგვის სიღრმე 4-5 სმ.
- გაზაფხულზე დარგვის სიღრმე 2-3 სმ.
- 1 მეტრი სიგანის ბაზოზე 4-5 მწკრივი.

ნათესის მოვლა

ნივრის ნაკვეთი უნდა იყოს სარეველებისგან სუფთა, ამისთვის ნათესში ტარდება გამარგვლა, ნიადაგის გაფხვიერება, თონა 2-3-ჯერ ვეგეტაციის პერიოდში და 1-2-ჯერ მორწყვა.

ხახვის ბუზის, ნივრის ოთხფეხა ტკიპას წინააღმდეგ ინსექტიციდის შესხურება სასურველია 2-ჯერ ან 3-ჯერ. დაავადებების წინააღმდეგ ფუნგიციდის შესხურება კი დაწყებული მარტის თვიდან, საჭიროების მიხედვით.

ადგილი თესლბრუნვაში

- თესლბრუნვაში ნივრის საუკეთესო წინამორბედი კულტურებია:
- პარკოსნები, საადრეო კომბოსტო და კიტრი;
- გასათვალისწინებელია, რომ ნიორის დარგვა დაუშვებელია ხახვნაირი მცენარეებისგან განთავისუფლებულ ნაკვეთზე არანაკლებ 3-4 წელი.

მოსავლის აღება

ნივრის მოსავლის აღება ხდება, როგორც კი ფორი გაყვითლდება და ჩაწვება. მოსავლის აღება ხდება ხელით ან/და ამომთხრელი მანქანით.

შენახვა

- იწვნება გალებად და იკიდება;
- ეჭრება ფორი და ინახება გრილ, დეზინფიცირებულ, მანენბლებისგან დაცულ სათავსოში.

ნიორის მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგიური რუკა 1- 3ა-8ა გადაანგარიშებით

დიზელის საწვავი 1ლ.-2,22 ლარი - 2,22

მუშა ხელი-25 ლარი /დღეში - 25

სასუქი 1 კგ.-1,5 ლარი -1,5

სამუშაოს დასახელება	შსრულების დრო	დიზელის სანავი		თესი,სასუქი, პერბიტილი, პესტიციდი,ნვალი და სხ.		სამიწის მოხაზვითი ერთეული	დარიცხული ხელფასი, ლარი	სულ ხარჯი, ლარი
		რ-ბა ლიტრი	ფასი, ლარი	რ-ბა ლიტრი,კგ. ცალი	ფასი, ლარი			
ნიადამის განმეღა ანარჩემებისგან	აგვისტო					2	50	50
სასუქების შეტანა (ორბაჟი, მინერალური)	აგვისტო	15	33,3	40000	1600	2	50	1683,3
ნიადამის ძირითადი ხვნა 20-22სმ	სექტემბერი	30	66,6					66,6
კულტივაცია, დაფარეხვა	ოქტომბერი	15	33,3					33,3
სასუქის შეტანა დარგვის ნივ	ოქტომბერი-ნოემბერი			235	352,5			352,5
სარგავი მასალის შენახვა	ოქტომბერი-ნოემბერი			0,5	50	3	75	125
დარგვა ხელით, ან სარგავი მანქანით	ოქტომბერი ნოემბერი					60	1500	1500
მორწყვა ხელით, ან წვეთოვანის გაშლა	ოქტომბერი-ნოემბერი					2	50	50
მარგვლა მწკრივითა და მცენარეთა შორის 2015 წელს 2-პერ	მარტი-აპრილი					60	1500	1500
გაფხვიერება მწკრივებსა და მცენარეებს შორის 2-პერ	აპრილი-მაისი					60	1500	1500
მწკრივებს შორის კულტივაცია 2-პერ	აპრილი მაისი	15	33,3					33,3
მორწყვა 2-პერ	მაისი-ივნისი					4	100	100
სამელიორაციო ხარჯი						3	75	75
ნაშრობა 3-პერ	აპრილი-მაისი			0,5	100	3	75	175
ბოლქვის ამოღება, გასუფთავება და გაღრმავებო მოთავსება	ივლისი-აგვისტო					50	1250	1250
ტრანსპორტირება	ივლისი-აგვისტო	15	33,3			5	125	158,3
დასაწყობება	ივლისი-აგვისტო					5	125	125
მიწის გადასახადი								82
სარგავი მასალის ღირებულება				1000	2000			2000
							სულ	10859,3

პროდუქცია 12 ტონა, თუ გავყიდვ 1,5 თეთრად:	მოსავალი კგ	ფასი ლარი	შემოსავალი	მოგება
	12000	1,5	18000	7140,7

შემდგენელი: ელენე მოთიჯილი, ნატო კაკაბაძე

www.moa.gov.ge

სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

www.srca.gov.ge